

Sygn. akt II Cz 716/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Piotr Rajczakowski

SO Aleksandra Żurawska

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2014 r., w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

zażalenia wnioskodawczyni (...) w G. na postanowienie Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 3 kwietnia 2014 r., sygn. akt I Ns 1167/13,

w sprawie przy udziale R. L., A. J., L. W., M. Z., (...) Sp. z o.o. w S.

o podział majątku wspólnego i dział spadku

p o s t a n a w i a:

I. **zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądzić od uczestniczki postępowania R. L. na rzecz wnioskodawczyni (...) w G. 3.414 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt V) oraz nakazać uczestniczkom R. L. i A. J. uiścić na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Kłodzku kwoty po 757,21 zł / pkt VI /;**

II. **zasądzić od uczestniczki R. L. na rzecz wnioskodawczyni 337 zł kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 r., Sąd Rejonowy w pkt V oddalił wniosek (...) w G. o zwrot kosztów postępowania, w tym postępowania zabezpieczającego, zaś w pkt VI nakazał uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku wnioskodawcy kwotę 252,40 zł; uczestniczce postępowania R. L. kwotę 252,40 zł; uczestniczce postępowania A. J. kwotę 757,21 zł oraz uczestniczce postępowania (...) Sp. z o.o. w S. kwotę 252,40 zł tytułem wydatków poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego. Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie inicjatorem postępowania spadkowego była (...) w G.. W jej interesie, jako wierzyciela, leżało dokonanie działu spadku. nie było przy tym sporu co do składu spadku oraz sposobu działu, nie można zatem mówić o sprzeczności interesów stron wyłącznie dlatego, że uczestniczka R. L. nie spłaciła swojego zobowiązania. Ta okoliczność nie może być uznana jako powód do wystąpienia z wnioskiem w niniejszej sprawie, skoro wnioskodawca nie wzywał jej wcześniej do działu spadku, w celu uzyskania spłaty, która następnie przypadłaby na zaspokojenie długów. Uczestniczka nadto przy pierwszej czynności procesowej uznała żądanie wniosku. Nie składała przy tym wniosków, które zostały oddalone lub odrzucone. Z tego względu zastosowania nie mógł znaleźć art. 520 § 2 i 3 kpc. Natomiast orzeczenie określone w pkt VI postanowienia Sąd wyda w oparciu o art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach

cywilnych w zw. z art. 520 § 1 kpc. Wydatki poniesione w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego, obciążono tych uczestników postępowania, którzy osiągnięcie korzyści z działu (1.514,41 zł x /16 – 252,40 zł), przy czym uczestniczka A. J. została obciążana tymi wydatkami w potrójnej wysokości, skoro w wyniku działu otrzymała przedmiot spadku bez spłaty na rzecz uczestniczek L. W. i M. Z..

W zażaleniu na powyższe postanowienie, wnioskodawca zaskarżając je w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, tj. w pkt V i VI, zarzucił mu:

- 1. naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 520 kpc poprzez jego błędną interpretację i oparcie orzeczenia na zasadzie ogólnego podziału kosztów w postępowaniu nieprocesowym, podczas gdy interesy uczestników postępowania były sprzeczne, a co za tym idzie zastosowanie winny mieć przepisy szczególne,**
2. naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 520 kpc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy zachodziły przesłanki do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania od uczestniczki R. L.,
3. naruszenie przepisu § 6 pkt 5 w zw. z § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu poprzez jego niezastosowanie co skutkowało niezasądzeniem na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego w należytej wysokości,
4. naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 98 w zw. z art. 108 kpc poprzez ich niezastosowanie i niezasądzenie na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki postępowania R. L., której bierność spowodowała konieczność działania za nią jej wierzyciela, zwrotu całości poniesionych przez wnioskodawcę i przysługujących mu kosztów postępowania sądowego,
5. naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 770 zd. 1 kpc poprzez jego niezastosowanie w sprawie, co skutkowało niezasądzeniem na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania od uczestniczki R. L., będącej dłużnikiem osobistym wnioskodawcy,
- 6. naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 520 § 2 kpc poprzez jego niezastosowanie i obciążenie wnioskodawcy obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa tytułem poniesionych wydatków kwoty 252,40 zł, w sytuacji gdy zachodziły przesłanki do obciążenia tymi kosztami w całości innych uczestników postępowania, w szczególności dłużniczki R. L..**

Mając na uwadze powyższe zarzuty, wnioskodawcą wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt V poprzez zasądzenie od uczestniczki postępowania kosztów postępowania w wysokości 3.414 zł oraz zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt VI pkt 1 w stosunku do wnioskodawcy i odstąpienie od obowiązku zwrotu przez wnioskodawcę na rzecz Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego w Kłodzku kwoty 252,40 zł i obciążenie tymi kosztami uczestników postępowania będących wierzycielami dłużniczki R. L..

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlega uwzględnieniu. Zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego odbiegają od zasad orzekania o kosztach procesu. Zostały ustanowione w art. 520 kpc, zgodnie z którym każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że pomiędzy uczestnikami postępowania nieprocesowego nie istnieje w ogóle obowiązek zwrotu kosztów. Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika. Wyjątki natomiast przewidziane w art. 520 § 2 i 3 kpc, pozwalają odstąpić od ogólnej zasady na żądanie uczestnika albo z urzędu - jeżeli działa on bez adwokata lub radcy prawnego (art. 109 w związku z art. 13 § 2 kpc). Wyszczególnienie sytuacji,

w których interesy uczestników postępowania nieprocesowego są sprzeczne nie jest możliwe. W orzecznictwie utrwalilo się stanowisko, iż w tzw. sprawach działowych, co do zasady nie występuje sprzeczność interesów między tymi uczestnikami, którzy domagają się podziału, niezależnie od tego, jaki sposób dokonania podziału proponują i jakie wnioski składają w tym względzie. Interesy osób domagających się uwzględnienia wniosku w postępowaniu o podział majątku wspólnego są zatem wspólne i niesprzeczne (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 46/10, OSNC 2011/7-8/88, Biul. SN 2011/1/12). Powyższe stanowisko jednakże, w ocenie Sądu Okręgowego, nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie. Wskazać bowiem należy, iż wniosek o podział majątku wspólnego oraz o dział spadku został złożony przez wierzyciela jednego z uczestników postępowania, a to ze względu na zajęcie prawa dłużnika – spadkobiercy do działu spadku zgodnie z art. 912 kpc, co legitymowało go do wniesienia takowego żądania. Zatem wbrew jednak stanowisku Sądu Rejonowego, należy przyjąć istnienie sprzeczności interesów wnioskodawcy i uczestników postępowania, wynikającą z faktu, że przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte na wniosek wierzyciela spadkodawcy i w takiej sytuacji powinien znaleźć zastosowanie przepis art. 520 § 2 kpc. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach niniejszej sprawy, zainicjowanie postępowania przez wnioskodawcę-wierzyciela nie może oznaczać, iż uczestnicy nie poniosą żadnych kosztów związanych z tym postępowaniem. Trzeba przy tym zauważyć, że wierzyciel wniosł m.in. o dział spadku po zmarłej N. Z., której spadkobierczynią jest R. L. będąca dłużniczką wnioskodawcy i ucz. (...) Sp. z o.o., z tych też względów to uczestniczka R. L. powinna zwrócić im koszty związane z niniejszą sprawą.

Na zasądzone koszty składa się opłata od wniosku w kwocie 2.000 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1.200 zł, kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwota 60 zł tytułem opłaty od wniosku o dokonanie wpisu udzielonego zabezpieczenia, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w postępowaniu wieczystoksięgowym jak i 120 zł kosztów zastępstwa w tym postępowaniu.

Powyższe rozważania znajdują również odpowiednie zastosowanie, co do konieczności uiszczenia przez uczestniczkę postępowania R. L. wydatków poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego. Zgodnie bowiem z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.), kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Skoro zatem w przedmiotowym postępowaniu interesy uczestników były sprzeczne, a w szczególności uczestniczki będącej dłużniczką wierzycieli występujących w sprawie zasadnym było nałożenie na nią obowiązku zapłaty kwoty 504,80 zł (252,40 zł x 2).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, zmienił zaskarżone postanowienie (pkt I). O kosztach postępowania zażaleniowego (pkt II) Sąd orzekł również na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 391 §1 i art. 397 §2 kpc, a na koszty te składała się opłata od zażalenia w kwocie 37 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu zażaleniowym w wysokości 337 zł (§ 12 ust. 2 pkt 1 w związku z § 8 pkt 3 i § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).